27679 Pčela i veterinar

Poštarina plaćena.

Mali oglasnik
stoji do 20 riječi 6 Din., svakih daljnjih 5 riječi 2 Din. više. - Za ponude ili adresu u upravi posebno još 1 Dinar. Upitima valja priložiti marku od 1 Dinara za odgovor.

Uzorni Vrtlar

Ilustrovani list za unapređenje vrtlarstva
::: te uzgoj manjih domaćih životinja :::
Izlazi jedanput mjesečno. Godišnje stoji za SHS. Din. 40·—. - Za inozemstvo Din 50·—. - Adresa: ::: ZAGREB I., Poštanski pretinac broj 201 :::

Cijena 4 dinara.

Veliki oglasi:

cijela stranica	Din 600·—
1/2 stranice	„ 300·—
1/4 „	„ 150·—
1/8 „	„ 75·—
1/16 „	„ 38·—
1/32 str. (t. j. šir. 4 1/2, vis. 3 cm)	„ 18·—

Na 1. str. omota 25% više.

Godina III. **Zagreb, kolovoz (august) 1925.** **Broj 8.**

Nadgrobne vijence

kao i ukusne kite cvijeća preporuča uz umjerene cijene trgovina svježeg cvijeća

H. WILHELM
- ZAGREB -
Strossmayerova 4.
(jedini jugoslavenski član društva za posredovanje cvjetnih darova za cijelu Njemačku) 6

Salon najbiranijeg
svježeg cvijeća
Import — Export!

Kaktusi! Palme!
Nadgrobni vijenci! Dekoracije dvorana!
GIRLANDI, ARANŽIRANJE NASADA, KITE I T. D.
Fanika Birk
Nikolićeva 7 - Zagreb - (Music-Hall)

Ukusna izradba modernih
Nadgrobnih
vijenaca
bouqueta i raznih arangementa.
Trgovina svježeg cvijeća sa talijanske riviere
T. Svoboda
Zagreb
Frankopanska ulica 2-b
Telefon 10—27

Kuniće:
belgijski gorostas, samac 18 mjes. star, premiran, importiran, te mlade pasmine: Hermelin, Cinschilla, belgijski, francuski, „Widder", Angora, Alaska, Srebrnjake i t. d. prodaje: Herman Pošinger, Kamnica 35 pri Mariboru. 738

7 košnica
sa pčelama, medom i saćem prodajem uz povoljne uvjete. Upitati: Sekula, Zagreb, Preradovićeva ul. 23, dvorište. 760

Sadržaj:

1. Park engleski i francuski. — 2. O njezi rododendrona (Sa sl.) — 3. K našoj naslovnoj slici. — 4. Jesenska sjetva povrća. — 5. Pokrivanje tla gnojem za vrijeme vegetacije. 6. Dunja (kutina). — 7. Voćem prenatrpane grane. — 8. Odhrana i njega purana (Sa sl.). — 9. Konzerviranje jaja. 10. Povrćarstvo i cvjetarstvo u okolici Osijeka. — 11. Posjet pčelinjaka u Đakovcu. — 12. Nešto o uzimljivanju pčela. — 13. Cvjetni korzo (Sa 3 sl.) — 14. Radni kalendar (kolovoz-august). — 15. Pitanja i odgovori. — 16. Razno. 17. Staleške vijesti. — 18. Književne vijesti.

Sjemenje, sadnice i sve vrtlar. potrepštine
naručuje se povoljno od vrtlarstva i sjemenarstva
Oskar Knopff & Co., Erfurt 114
Bogato ilustrovani cjenik na zahtjev besplatno!
Novo izašlo:
„Erfurt. illustr. Kulturanweisung" 7. izdanje, uvezano, 512 str. sa 250 slika Mk. 3·60 (70·— Din.) franco.

268

ANTUN
KOLAČEK
Zrinjevac br. 16
Gajeva ul. 21a
Prima sve vrsti narudžba za bouquete, vijence dekoracije i t. d., uređivanje vrtova, nasada i perivoja, brzo, točno i uz najumjerenije cijene!

Za predstojeću sezonu
preporučam glasovite
„REX" i „ULTREFORM"
boce i lonce za ukuhavanje voća i konzerva.
Staklenke za **med,** sa zaporom.
Raznovrsno stakleno i porculansko posude **Laboratorijske** i fizikalne potrebštine, uz umjerene cijene.
Jelačićev trg br. 7.
Staklana FRANZ, Zagreb

Preuzimam
aranžiranje nasada i parkova, narudžbe za nadgrobne vijence, bouquete za vjenčanje, uz vrlo umjerene cijene.
JOSIP KATUŠIĆ
PALMOTIĆEVA 18, dvorište

Opširna, sa mnogo slika urešena uputa u

KONZERVIRANJE POVRĆA I VOĆA

OD J. ZUPANCA

dobiva se uz cijenu od **16·50 Dinara**

u upravi „UZORNI VRTLAR" Zagreb I, poštanski pretinac 201.

Za preporuku ili pouzeće plaća se još posebna pristojba.

Naučnika

17-godišnjeg dječaka, **nuđam** za vrtlariju cvijećem i povrćem. Upiti na: Vinko Kranjec, Dubovica p. M. Bukovec. 759

Cvjetni lonci!

Prva Jugoslavenska keramička tvornica J. Kopecky, Daruvar, nuđa sve vrsti cvjetnih lonaca uz umjerene cijene. Zahtjevajte od tvrtke cjenik! 750

Gradinar

sa ženom, koji dobro razume rad oko vinograda i druge poslove, traži se u stalno nameštenje u mali vinograd kod Beograda. — Dr. Topalović, advokat, Beograd, Bokeljska ulica 4. 555

Vrtlar

38 godina star, rkt. oženjen, imade 20 god. vrtl. prakse, absolvent (4 god.) vrtl. zavoda u Budimpešti, traži mjesto. Adresa u upravi pod br. 756

ZA BALKONE I PROZORE!

Pelargonium peltatum (penjačice) cvatuće, u vrstama 10 kom. 60·— Din., iz malih lonaca 100 kom. 300·— Din. - **Pelargonium** zonale (uspravne), cvatuće u lijepim vrstama, 10 kom. 70·— Din., iz malih lonaca 100 komada 400·— Din. **Petunija** cvatuća fimbriata, kovrčasta, 10 kom. 50 Din., Nana comp., malocvjetna, niska, 10 kom. 40 Din. **Fuchsije** plave i bijele, gurmate (duplo) 10 kom. 60 Din. Nadalje za vrtnu sadnju, ljetno cvijeće: **Salvije, Begonije, Verbene, Ageratum, Lobelije, Phlox, Ipomea i Astre,** komad po 2—4 Dinara.

Nuđa i razašilje pouzećem

EDUARD PECINA

umjetno-trgov. vrtlarija

ZAGREB, Tratinska 63 c

Veleтrgovina gospodarskog povrćnog i cvjetnog

Sjemenja

Zagreb

Zahtijevajte cjenike i uvjete za preprodaju

Absolvent pomologije

traži samostalno mjesto na ovećem posjedu ili poduzeću. Posjedujem višegod. praksu voćarske i vinogradarske kulture kao i potpuno vrtlarstvo. Cij. upit molim na upravu pod brojem 735

Voćke

jabuke
kruške
trešnje
šljive
ringlo
višnje
breskve
kajsije
vinova loza

JANKOMIR D. D.

Stenjevac

Zahtjevajte cjenik!

Nabavu kunića

čistokrvnih svih pasmina, posreduje besplatno: „Zajčjerejsko društvo za Slovenijo" — Maribor. 351

Vrtlarskog naučnika

traži vrtlarija Žagar. Bjelovar. Nastup odmah. 566

KNJIGA

CVIJEĆE

u sobi, na predprozornici i balkonu

od prof. S. Pirnata

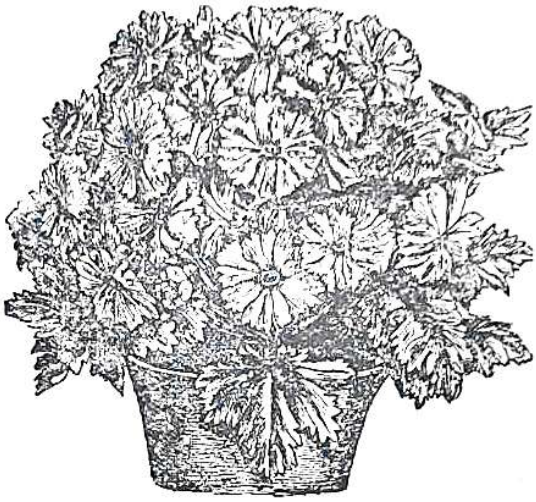

Ovo, bezuvjetno svakoj obitelji, vrtlaru, zavodu, zadrugama i svim ljubiteljima cvijeća neophodno potrebito djelo, ukrašeno je bojadisanom slikom na omotu, te sa 123 kliširane slike u tekstu, a obasiže 128 stranica.

Sadržaj razdijeljen je u 2 dijela.

I. OPĆI DIO: Govori o njezi i uzgoju, umnažanju (sjemenom, sadenicama, okuliranjem i t. d.), sadnji, presađivanju, gnojenju biljaka lončanica. Posebno o njezi bolesnih biljaka.

II. POSEBNI DIO: Opisuje potanko njegu biljaka, koje zimi držimo u sobi toploj, manje toploj i u hladnoj. Nadalje jednoljetno cvijeće, koje si svake godine uzgojimo iz sjemena. Bilje za prisilnu cvatnju zimi (zumbul, tulipan i slič.). Cvijeće na balkonu. Konačno: Radnje oko biljaka lončanica tijekom godine.

*

Cijena je knjizi Din. 32·—, dok ju svaki pretplatnik „UZORNOG VRTLARA" dobivaju uz cijenu od

25 dinara,

ako novac unaprijed pošalje. Tko želi, da mu se knjiga pošalje preporučeno ili pouzećem, treba da računa još i na odnosne pošt. pristojbe. Svaki pretplatnik neka izvoli uz narudžbu navesti i svoj broj, koji se na pasici nalazi. Novac i narudžbe šalju se na pisca:

prof. S. Pirnat, Zagreb, Ciglana br. 24.

Najukusnije uređivanje

GROBOVA

kroz čitavu godinu, obavlja savjesno vrtlarstvo **Majcen,** ZAGREB (Mirogoj)

Uzorni Vrtlar

Ilustrov. list za unapređenje vrtlarstva -- te uzgoj manjih domaćih životinja --

Izlazi jedanput mjesečno.

Pretplata za godinu 1925.:

Za S. H. S. Din. 40·— (polug. Din. 20·—), za inoz. Din. 50·—. * Strukovni upiti i suradnja šalje se na: S. Pirnat, prof., Zagreb, Ciglana 24. * Novac i sve što se tiče oglasa, pretplate i prodaje šalje se na: „Uzorni Vrtlar", Zagreb I., Pošt. pret. 201.

God. III. | Broj 8.

Zagreb, kolovoz (august) 1925.

Park engleski i francuski.

Mnogoput sam bio pozvan, da dadem svoj savjet ili da izradim cijeli plan za uređenje nasada oko nove vile. U svakom takovom slučaju prvi je moj upit bio, po kakovom sistemu želi se uređenje parka, po engleskom ili francuskom.

Prigodom takvog upita često sam imao zgode konstatovati, da mi upitani ne mogu odgovoriti s jednostavnog razloga, jer ne znadu razlike između jednog i drugog sistema parkova. Morao sam svojim mušterijama u kratko protumačiti spomenuta oba sistema, kao što to i ovdje činim.

Engleski park imade puteve zaokružene, a cijeli mu je izgled nesimetrijski. Grupacija raslina (ukrasnog grmlja i drveća) ne udešava se prema načelu simetrije.

Francuski park naprotiv ima puteve ravne, bez oblih zavoja, već sa pravim ili kosim uglovima. Grupacija raslina udešava se prema načelu simetrije.

Arhitekt-vrtlar često spaja oba spomenuta sistema u jedno, jer i vile nisu obično izgrađene strogo u jednom izrazitom građevnom stilu, a park treba, da sa vilom (kućom, palačom) tvori harmoničnu cjelinu. Dakako da se park drugačije osniva, ako je vila na brdu, a drugačije, ako je u ravnici. U prvom je slučaju uređenje putova spojeno sa znatno većim troškovima. — Izbor ukrasnog grmlja i drveća za nasad parka veoma je velik. Ima tuj bilja vitkog uzrasta, lijepog zelenog, obojenog ili šarenog lišća, mirisavog cvata i t. d. Veoma lijepo izgleda park ili vrt nasađen Coniferama (četinjačama) kao Picea pungens, Abies Douglasi, Pinus silvestris, Pinus strobus, Larix, Juniperus, Thuja orientalis i occidentalis i na stotine drugih. Danas se mjesto običajnog ukrasnog mnogo sadi i u parkovima i vrtovima i razno plodonosno grmlje i drveće, pa tako lijepo i ugodno spaja sa korisnim.

U svakom slučaju najbolje je kod uređenja ovakovih parkova i vrtova poslušati savjet stručnjaka, iskusnog vrtlara, koji potanko pozna karakter svakog grmlja, drveća i uopće bilja. Jer treba tuj imati u vidu, kako će vrt ili park izgledati za 10—15 ili za 25 i više godina. U tome treba prakse i mnogo ukusa, pa ne samo potankog poznavanja spomenutih sistema, nego i poznavanja raznih prilika kao kline, tehničkih i kemičkih svojstava tla i t. d. jer tko osniva ovakov park ili vrt, osniva ga za dugi vijek, pa je važno, da računa sa svima mogućnostima.

Ako se tako ne radi, tad se često dešava, te i od najljepše zasnovanog parka ili vrta nastane kroz nekoliko godina gola pustoš.

Synonimus.

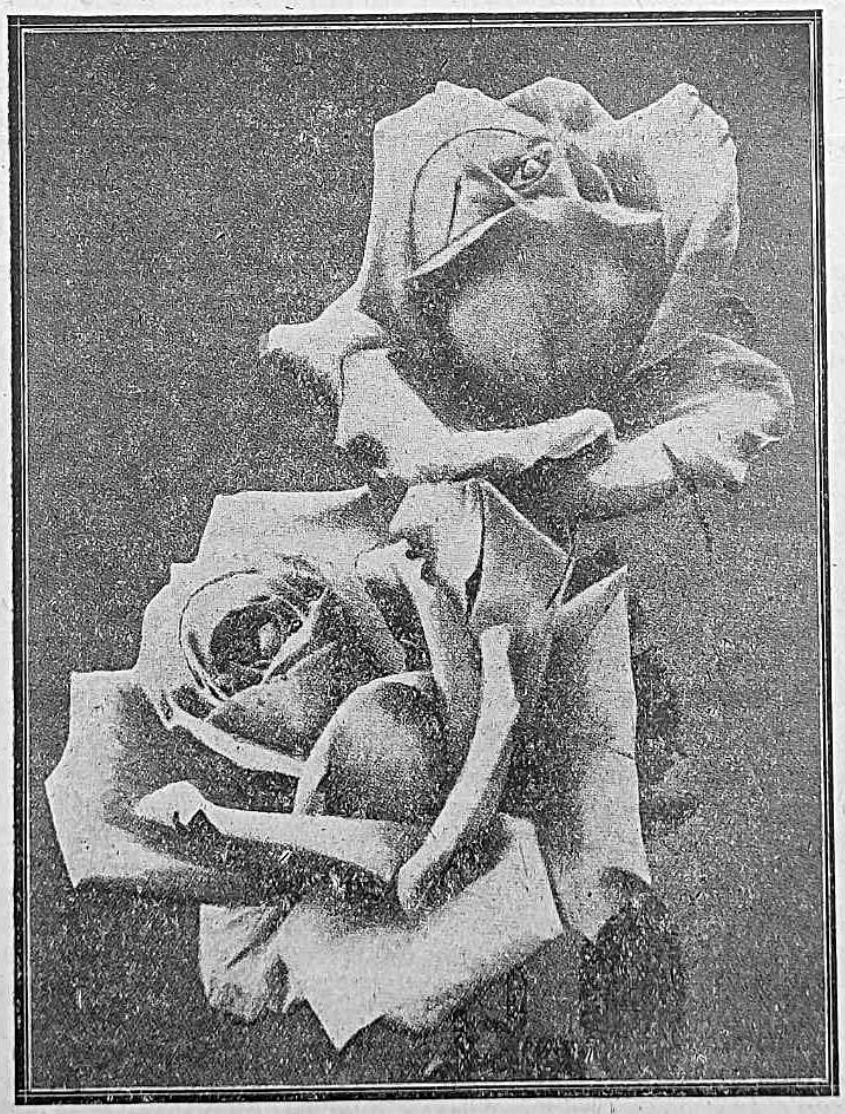

„AMERICA", hybrid Tea-ruže.

O njezi rododendrona.

(Sa slikom.)

Grmovi rododendrona sa velikim svojim cvijetovima osobito su lijep ukras u cvjetnim vrtovima. No treba rododendron valjano njegovati, želimo li da nam svake godine obilno cvate. Mnogo se griješi u tome, što se ostavlja nakon cvatnje, da se od cvijeta razvije plod. Treba odmah nakon cvatnje sve cvjetne stapke pootkidati, jer biljka za razvoj ploda potroši mnogo hrane i mnogo građe, koju je u svojim stanicama u tu svrhu nagomilala. Otkinemo li cvjetne stapke i time spriječimo razvijanje plodova, uštedit ćemo znatnu zalihu građe za slijedeću cvatnju.

Treba osim toga znati, da rododendron za vrijeme življe vegetacije voli što više vode, pa ga za sušna vremena moramo i po više put dnevno zalijevati. — Inače je rododendron dosta skromnih zahtjeva, pa ako smo odabrali prikladnu vrst, lako podnosi zimu pokriven. Ima ih i vrlo osjetljivih ali i takovih vrsti, koje mogu i bez pokrova prezimiti u blažem podneblju. Na nagle toplinske promjene sve su vrsti rododendrona osjetljive.

Naša slika prikazuje jednu lijepu vrstu rododendrona u cvatu.

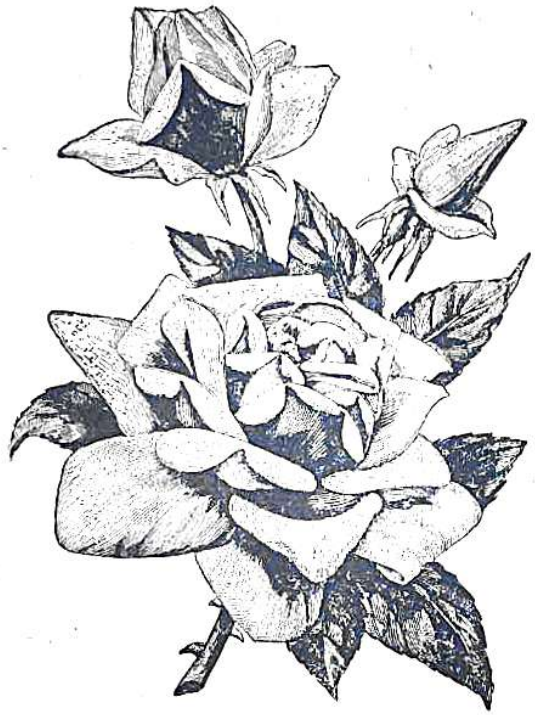

Remontant ruža „Frau Karl Druschki".

K našoj naslovnoj slici.

(Kao odgovor na jedan upit.)

Na prvoj stranici ovoga broja donosimo sliku jedne osobito lijepe nove Tea-hybride, imenom „America", što ju je prije par godina stavila u promet glasovita engleska tvrtka Stuart Low Co. Među ostalim svojim odličnim svojstvima ističe se ova ruža vanredno finim mirisom.

Donosimo nadalje sliku i kod nas dobro poznate i općenito vrlo cijenjene remontant-ruže „Frau Karl Druschki", koju neki nazivaju i sniježnom kraljicom (Schneekönigin) zbog njene sniježno bijele boje. Raste snažno i obilno cvate.

Jesenska sjetva povrća.

Gdjegod su ikoliko povoljne prilike, isplatit će se, da mnogo povrće za kasnu jesensku i ranu proljetnu trošnju sijemo već u jesen, koncem mjeseca kolovoza i u rujnu. Ovakovo povrće dospijeva ranije u proljeću, pa je obično jedrije i tečnije od onoga, posijanog u proljeću.

Povoljne su prilike za jesensku sjetvu povrća svagdje, gdje nije odviše žestoka a bezsniježna zima, gdje s jeseni i u rano proljeće ne poplavljuje vrta voda, te gdje ne ima odviše velikih zimskih šteta od miševa.

Za jesensku sjetvu prikladno je razno povrće, ali naročito špinat, pa razne vrste salate, zeljnato povrće (kupus, kelj i slično), razne korenjače (mrkva, celer, pastrnjak, španjolski zmijak i dr.).

Za jesen ćemo imati salate, ako ju sijemo odmah sada ili još nešto kasnije u kolovozu. Kasnije u rujnu ili listopadu posijana dospjet će za zimsku potrošnju. Koncem kolovoza ili još početkom rujna možemo sijati i rani proljetni luk. Špinat sijemo sada svakih par tjedana, a za proljetnu trošnju posijat ćemo ga kasnije, početkom listopada.

Razno korijenasto povrće (koje ne valja pikirati ni presađivati) možemo također sijati u jesen za ranu proljetnju potrošnju. Tako mrkvu sijemo koncem rujna i u listopadu, pa ih već u svibnju imamo za trošnju.

Mrkvi će osobito prijati primjerena zimska vlaga. I španjolski zmijak (jagur) dobro je sijati u rujnu, jer će tada do godine dospjeti za potrošnju. Ovom povrću se korijenje obično ne razvije dovoljno, ako ga iste godine u proljeću sijemo. Ostale korenjače možemo za dogodišnju trošnju također sijati u listopadu. — Zeljnato povrće (kupus, kelj) možemo posijati već početkom rujna, a mlade sjemenjačice kasnije pikiramo na razmak od kojih 5 cm. Uz valjanu njegu i valjano, snažno i dosta rahlo tlo uzgojit ćemo od te sjetve rane presadnice za proljeće, koje će se onda lijepo i brzo razvijati.

Dakako da uz ovakovu jesensku sjetvu treba i prikladna zimska njega posijanog povrća. Za ikoliko jače studeni treba usjeve pokriti. Najbolje je u tu svrhu oko zasijane gredice načiniti od dasaka jednostavan okvir, na koji se polože daske, kad mrazovi zaprijete. Za zimske smrzavice prekrijemo ovaj pokrov još i sa gnojem.

Na opisani način rade u nekojim našim krajevima, pa tako već u rano proljeće imadu tečnog povrća i ondje, gdje niti ne poznaju klijališta. Dakako, tko ima klijalište, uzgajat će i mnogo drugo rano povrće, pa će mu se trud i trošak vazda isplatiti.

Pokrivanje tla gnojem za vrijeme vegetacije.

Ljeti, za sušna vremena, gdjekoje se vrtno tlo prebrzo isušuje, pa u takvom tlu povrće pati od nestašice vlage i ne napreduje onako kako bismo željeli. — Kao dobro sredstvo, kojim možemo spriječiti prebrzo isušivanje, preporuča se pokrivanje tla tankim slojem trulog stajskog gnoja ili komposta. Ovaj sloj spriječuje i okorivanje površine tla, a za kišna vremena daje i znatnu količinu biljnih hraniva tlu. Rastvorbom organskih čestica u gnoju razvija se i ugljična kiselina, koja je svemu bilju neophodno potrebita za tvorbu škroba, najvažnije biljne sastojine.

Tlo, prekrito spomenutim gnojnim pokrovom ostaje dugo vremena svježe jednolično vlažno, a po tom i dovoljno rahlo, pa se bilje u takovom tlu najbolje snalazi.

Dunja (kutina).

Dunja je izrazito naša voćka. U nekim krajevima zovu ju i kutina (prema njemačkom Quitte). Narodna pje ma hrvatska i srpska mnogo spominje miris dunje u poredbi sa mirisom narandže, jabuke petrovače i dr. Pa i žensko ime „Dunja" i „Dunjica" kazuje, koliko je u našem narodu omiljelo ovo voće. Dunja kod nas vrlo lijepo uspijeva, pa uz dobru njegu daje mnogo i jedrog ploda. Zahtijeva snažno, toplo i u dubljim slojevima dovoljno vlažno tlo. Takovo je tlo u većini naših vinograda, pa ju stoga tamo često i gojimo ponajvećma u obliku stabala, rijeđe grmova.

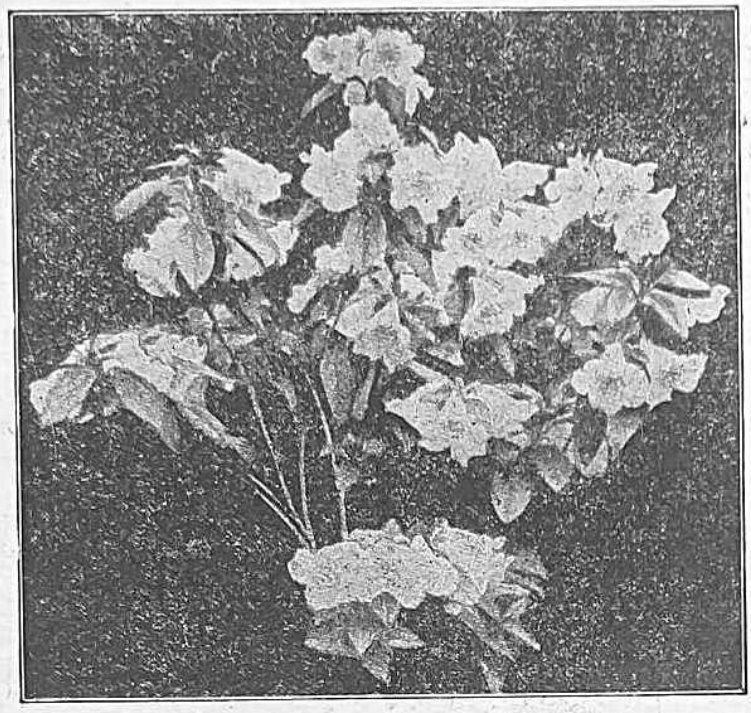

Rododendron „PRINCESSE ALICE".

Umnažamo ju vrlo lako dvogodišnjim šibama, oko tridesetak centimetara dugačkim, koje utaknemo do polovice u vrtnu zemlju, dosta zalijevamo dok se ne okorijene, a onda presadimo na stalno mjesto. Ovakove korenjake upotrebljavamo mnogo i kao podloge za kalamljenje krušaka niskih stablašica. Kao podloge za kalamljenje dunje mogu se također uzeti dunje, ali i divlje kruške pa i obični glog. Dunju možemo umnažati i tako, da pojedine izdanke iz korijena ponešto zemljom ogrnemo. Ovi izdanci se tijekom ljeta okorijene, a onda ih u jesen odrežemo ispod okorijenjenog mjesta i presadimo na njihovo stalno mjesto.

Obrezivati ju mnogo ne smijemo, želimo li obilna ploda. Treba se ograničiti na to, da se izrežu posušene grane odnosno pregusta krošnja prorijedi. Plodovi se razvijaju na istogodišnjim izbojima. Zbog lijepog lišća a osobito zbog cvijeta gojimo ju gdješto i kao ukrasni grm, pa i kao živicu. U takovom slučaju treba ju i obrezivati, no onda donosi slabi ili ne donosi upravo nikakav plod. Dunji uopće prija sunčan, prisojan položaj. Bez dovoljno sunca slabo se od cvijetova razvijaju plodovi.

Plodove ne običajemo na drvu ostavljati do posvemašnje zriobe jer tada brzo i lako gnjiju. No ne bi ih valjalo obirati prije nego dovoljno požute. Kod obiranja treba paziti da ih prstima ne pritištemo. Pohranjeni plodovi otporni su na studen, ali jako dugo se nikako ne drže, pa ih s toga naskoro treba upotrebiti gelee za dunjin pekmez, sir ili kao ukuhano voće. Mnogi vole i pečene dunje. Stablo dunje znade gdješto doživjeti znatnu starost od par stotina godina. Kako dunje u nekojim našim krajevima izvrsno uspijevaju, trebalo bi njihovom gajenju prikloniti više pažnje, pak bismo ubrzo mogli proizvađati i za izvoz, jer je dunja po svem svijetu vrlo cijenjeno voće.

Voćem prenatrpane grane.

Voćem prenatrpane grane objese se pod težinom voća prema zemlji, a često se događa, te se i prelome, ako ih nismo za vremena poduprli ili im bilo kojim zgodnim načinom omogućili, da se uzdrže u svom prvobitnom, naravnom položaju. No opasnost, da bi se voćem prenatrpana grana mogla prelomiti, nije jedini razlog da ju podupremo. Nenaravan položaj, u kojemu se svinuta grana nalazi, uzrokuje manje ili veće poremećenje u kolanju sokova. Uslijed toga svinuta grana oslabi, pa se to često opaža na slabijem i rijeđem plodu slijedeće godine. Na najvišem mjestu svinute grane pojave se obično vodeni mlazovi, koji su prilično siguran znak, da se u normalnom razvitku voćke nešto poremetilo. Pojedini od ovih mlazova može nam poslužiti, da njime pomladimo oslabljenu granu Ipak će razuman voćar najbolje učiniti, ako zdravu i plodonosnu granu uzdrži u dobroj snazi valjanom njegom, u koju svakako spada i podupiranje visećih, plodovima prenatrpanih, grana. I ako dakle ovo podupiranje izgleda u prvi čas kao jedna obična mjera opreza, ono je u istinu važan čin njege voćaka.

Za podupiranje voćem prenatrpanih grana obično rabimo primjereno duge i dosta čvrste kolce sa prirodnim ili umjetno načinjenim rašljastim vrškom. Gdješto će dostajati da gužvom od vrbovine ili užetom od slame savinutu granu pritegnemo k deblu do njenog naravnog položaja. U svakom slučaju treba paziti, da između grane i rašalja odnosno gužve ili užeta metnemo slame, drvenih strugotina ili kakvu krpu, što će očuvati koru od ozlijeda uslijed trenja. Nakon što smo voće obrali treba i potpornje odstraniti, a pri tome pregledati poduprta mjesta, te uništiti razne zareznike-štetočince, koji se na takvim mjestima rado sklanjaju.

Odhrana i njega purana.

(Sa slikom.)

Mladunčad purana zahtijeva znatno više njege nego ostale vrsti domaće peradi. I sama pura, dok sjedi na gnijezdu, zadaje nam više posla nego li kvočka. Pura sjedi na gnijezdu obično tako ustrajno, da često zaboravlja na hranu i piće. Treba ju s toga svaki dan u određeno vrijeme skinuti s gnijezda i tek kad se nahranila i napojila posjesti ju opet na gnijezdo.

Prema veličini pure mećemo pod nju 15—20 jaja. Purići se izvale za 27—29, no gdješto tek za 30—32 dana. Pure sjedilice treba hraniti zrnatom hranom, ponajbolje ječmom; od kašaste hrane rado dobiju proljev. Mladi purići veoma su osjetljivi na vlagu, pa im napose lako naškodi, ako im se smoči trbušno perje. Stoga ih prva tri mjeseca nakon izleženja ne smijemo puštati na rosnu ili inače mokru travu.

I sunčana žega škodi im, pa ih stoga valja za ljetne žege držati pod krovom. — Svi purići nisu jednako osjetljivi; nekoji već od svojih roditelja baštine veću ili manju otpornost.

Međutim ne bi valjalo puriće niti suviše raznježiti. Danju i noću treba ih držati na svježem zraku. Loš uzduh u zatvorenoj prostoriji škodi im, pa je s toga najbolje držati ih u takovoj prostoriji, koja je sa tri strane zatvorena čvrstim zidom ili daskama, a samo spram juga ili istoka ograđena dosta gustim žičnim pleterom. Za povoljna, sunčana vremena možemo ih u takovu prostoriju unijeti odmah nakon izleženja, no za nepovoljna, hladnijeg i vlažnog vremena treba da puriće isprva držimo u zatvorenoj i dovoljno toploj prostoriji.

Osobito su osjetljivi purići u polovici drugog mjeseca, pa sve dok ne navrše dva i po do tri mjeseca. U to doba počinje im se koža na vratu rumeniti, te se stvaraju bobuljice, a uza to raste im pravo perje. Nakon što su prošli to opasno doba, otvrdnu toliko, te postanu otporniji od sve ostale mlade živadi. — Daljnji njihov odgoj lagan je i jeftin osobito tamo, gdje ima zgodne paše. Uz dobru pašu jedva da im i treba davati druge kakove hrane. Rastu, da je milota.

Bakrenasto-šareni puran.

O hranidbi purića treba napomenuti, da se ona bitno ne razlikuje od hranidbe pilića. Tek puričima nikad ne smije uzmanjkati obilje zelene hrane, koje si purići nađu najviše na samoj paši. Uspjevaju izvrsno, ako im se uzato daje i dosta mesne hrane. Kao prvu hranu za mlade puriće preporučaju mnogi kojekakove crve, gljiste, na sitno sasjeckana tvrdo kuhana jaja, pomiješano sa mrvicama prepečene žemljičke. Isto tako smrvljeni suhi sir, crni suhi smrvljeni kruh, navlažen mlijekom. Uza to daje im se proso pa krupica od heljde, zobi, riže i slično. Doklegod se mladi purići nalaze u zatvorenom prostoru, treba im pružati sasjeckanog zelenja.

Hraniti treba puriće isprva 6 puta dnevno, svaka $2^1/_2$ do 3 sata. Sve, što iza pojedinog obroka od hrane preostane, treba ukloniti, jer se hrana ubrzo pokvari, pa takova može purićima naškoditi.

Za piće dajemo im ponešto ustajalu vodu, kojoj je dobro kadšto dodati nešto malo zelene galice (do 5 grama na 1 litru vode) osobito za kišnih i hladnih dana, čime spriječujemo da purići ne dobiju prolijev. Dajemo li purićima mlijeko, najbolje je, da ga dobivaju nakon što su se najeli zrnate hrane, no nikad ne valja davati suviše.

Uz spomenutu hranu treba puriće postepeno priučati i na krupniju zrnatu hranu: prekrupu od kukuruze, zobi, ječma, ponešto u mlijeku nabubrenu; kasnije kuhani krumpir i repu. Od trećeg tjedna možemo ih puštati pomalo i na pašu. Kašastoj hrani dobro je dodati malko soli.

Treba skrbiti i za to, da purići nađu na paši kao i u zatvorenom purinjaku dovoljno sitnijih kamenčića, koje oni poput ostalih sličnih ptica gutaju, čime si olakšavaju usitnjivanje i probavu druge hrane. — Od trećeg tjedna dalje daje im se pomalo i prekrupljeno žitno zrnje, a od petog tjedna i cijelo zrnje. — Ne možemo li (radi lošeg, kišnog vremena) puštati puriće na pašu, hranit ćemo ih tako, da im u trećem tjednu dajemo hranu dnevno u 5 obroka, u četvrtom u 4, a od petog tjedna dalje u 3 obroka. — Od 5. ili 6. tjedna počnu purići pernatiti i dobivati bobuljice na vratu, a u to doba prija im krepkija hrana. Kad dorastu do 3 mjeseca dobe, treba im u purinjaku nanjestiti i letve za sjedenje. U to doba još ih uvijek zatvaramo odijeljeno od odrasle puradi, koja mladunčad rado tuče.

Osobito lijepo uspijevaju nešto veći purići, ako ih puštamo na pašu na strnište, gdje nalaze dosta razne hrane. Paša im uopće vrlo prija, pa ih uz dobru pašu gotovo niti ne treba prihranjivati, sve dok posve ne odrastu, kad ih običajemo kroz 2 do 3 tjedna zatvoriti u kakvu mračnu prostoriju, gdje ih po četiri puta dnevno hranimo. Za vrijeme hranidbe treba prostoriju otvoriti svjetlu i prozračiti. Dakako da ih na taj prisilni zatvor moramo pomalo priučiti. Tovimo ih kuhanim i zgnječenim krumpirom, pa sa prekrupljenom smjesom ječma, kuruze, graha ili boba, nakvašenim sa mlijekom. K tome treba redovito dodati i sasjeckanog zelenja. Dobro je ovoj hrani primiješati uvijek nekoliko zrna pijeska i sitnog drvenog ugljena. Vode dakako također ne smije manjkati.

D. P.

Konzerviranje jaja.

(Svršetak)

Jaja možemo za kasniju trošnju sačuvati i tako, da ih uložimo u kakovu kapljevinu. U tu svrhu možemo uzeti na primjer otopinu obične kuhinjske soli (120 gr. soli na 1 litru vode) u koju jaja uložimo. Još bolje je uzeti nešto gušću otopinu (180 gr. soli na 1 litru vode) u kojoj ostavimo jaja samo za vrijeme od nekoliko sati, a onda ih izvadimo, osušimo i poslažemo u mekinje, kao što smo u prošlom broju razložili. Nakon 3 mjeseca bit će jedva deseti dio a nakon 8 mjeseci jedva peti dio ovako konzerviranih jaja neuporabiv. Jaja će se još bolje konzervirati u otopini kalijskog hipermanganata, koju si priredimo tako da vrhom punu kavsku žličicu kalijskog hipermanganata otopimo u 4 litre vode. U ovoj otopini uložena jaja obojadišu se crveno-smeđe, što dakako ne izgleda ukusno, ali za kuhinjsku uporabu ne smeta. Nakon što su ljuske potpuno obojadisane, izvadimo jaja, osušimo, te ih uložimo u mekinje ili pojedince umotamo u papir.

Mnogo se upotrebljava i voda vapnenjača za konzerviranje jaja. Ovako konzervirana jaja dolaze zimi na tržište kao nešto jeftinija, jer se na ljusci odmah vidi da nisu niti jednako tečna. Vapno zatvori pore na ljusci, pa kod kuhanja ne može ugrijani uzduh da kroz ljusku izlazi, te se redovno ljuska raspukne. Da se to

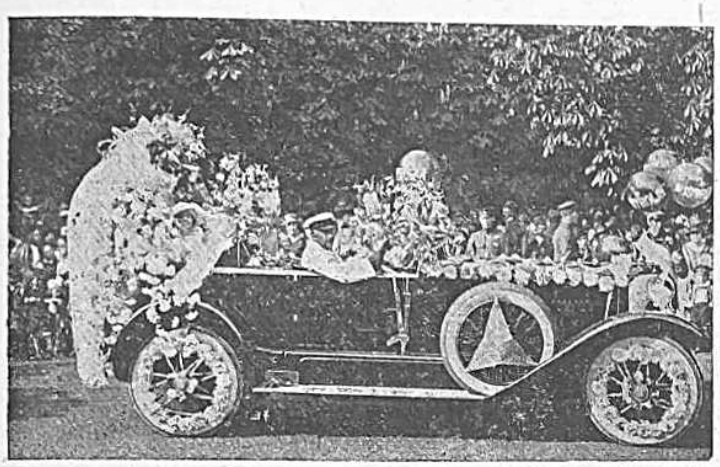

Automobil, ukusno urešen na cvjetnom korzu u Beču.

ne dogodi, treba iglom na tupljem vršku jajeta probušiti posve sitnu rupicu, kroz koju će ugrijani uzduh moći izići napolje. — Voda vapnenjača priredi se tako, da se pol kilograma gašenog vapna otopi u 10 litara vode, otopina valjano promiješa i ostavi, dok se talog slegne na dno. Čista voda iznad vapnenog taloga nalije se u posudu, u kojoj su naslagana jaja. Vodi vapnenjači dodamo i nešto soli (na svaki litar vapnenjače 10 dkg soli). Da se otopina ne ishlapljuje suviše brzo, nalije se s površine nešto ulja. Prije nego jaja u vodu vapnenjaču uložimo, dobro je namazati vazelinom svako pojedino jaje, da sadržina jajeta ne poprimi vonj po vapnu. U vodi vapnenjači konzerviraju se jaja toliko, da nakon 3 mjeseca bude jedva 7, a nakon 8 mjeseci jedva 20 jaja od stotine neuporabivih za jelo.

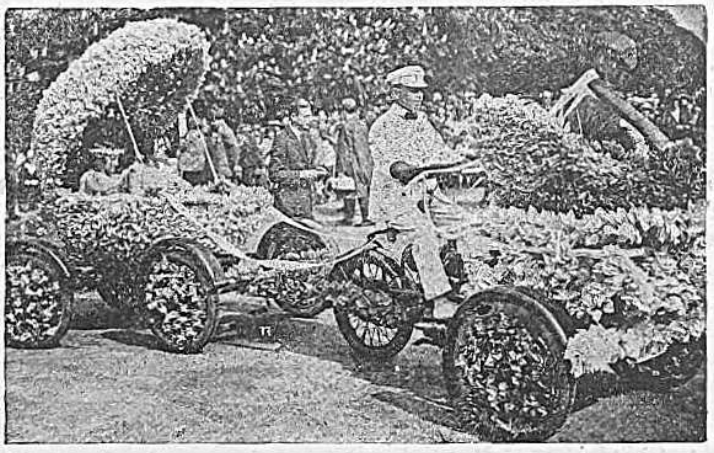

Automobil, bogato ukrašen cvijećem.

Mnogo se preporuča ulaganje jaja u otopinu t. zv. vodenog stakla (Wasserglas). Jedna litra vodenog stakla otopi se u 8—10 litara prokuhane dosta mlaćne vode. U posudi (koja može biti iz drva) treba da otopina bude kojih 5 cm nad ovršnim slojem jaja, a uljem na površini spriječi se ishlapljivanje, što je vrlo važno, jer bi inače otopina vodenog stakla mogla da se skrutne. Ovako konzervirana jaja sačuvaju se toliko, da ih nakon 3 mjeseca bude jedva 5, a nakon 8 mjeseci jedva petnajst od svake stotine neuporabivih za jelo. Ima i posebnih preparata u čijoj vodenoj otopini dadu se jaja vrlo dobro konzervirati. Takov preparat je na primjer „Garantol". Treba se držati točno naputka, koji je priložen svakoj pošiljci. Na litru vode uzimlje se otprilike 10 grama Garantola i dobro se promiješa. Nešto Garantola treba da ostane neotopljeno, a od vremena do vremena treba kod samog ulaganja u otopinu posipati još nešto praška Garantola po jajima. Otopina treba da stoji nad ovršnim slojem jaja koja 4 prsta, a površina otopine prekrije se još komadom Antikarbonatpapira, koji je priložen svakoj pošiljci. Posuda se osim toga zatvori poklopcem ili zaveže papirom. Ovim načinom konzerviraju se jaja potpuno t. j. bez ikakovih gubitaka i nakon 8 mjeseci pa i dulje.

Treba spomenuti još jedan jednostavni i jeftini način, zgodan za gorske krajeve, gdje ima kakav bistri potočić. U kakvoj košari, dobro opletenoj žicom, poslažu se jaja, a košara objesi u vodi tako da se ne dotiče dna potoka. Dakako da se za smrzavice mora košara s jajima izvaditi iz vode. Na ovaj način konzerviraju se jaja toliko, da se kroz 3 mjeseca pokvare 2, a kroz osam mjeseci tek oko 8 od stotine jaja.

Osim spomenutih imade još i drugih raznih načina konzerviranja, no naveli smo ovdje najjednostavnije, između kojih si svatko može izabrati način, koji odgovara njegovim prilikama. — Za pojedino kućanstvo preporuča se ipak jedan način, koji ovdje ne navedosmo, a po kojem načinu biti će u kući vazda svježih jaja ljeti kao i zimi. Treba najme držati takove pasmine kokoši, koje uz prikladnu hranidbu i njegu te uz valjane, dovoljno zaštićene peradnjake, nesu jaja i zimi.

Povrćarstvo i cvjetarstvo u okolici Osijeka.

Desetak do petnaest godina prije rata imali su Bugari — vrtlari kod Osijeka oko 110 jutara zemlje za proizvodnju povrća. Danas imaju samo oko 35 jutara, a uz Bugare ima Osijek u bližoj okolici i mnoge seljačke proizvađače, koji čitavu godinu dostavljaju na osiječko tržište dobro, dapače i vrlo dobro povrće. Tako naročito sela: Retfala, Grabiš, Podravina i Derfeld, gdje je najprikladnija zemlja za svakovrsno povrće, ali i za cvijeće, napose za Dahlije i Krizanteme. Sva ova sela imadu bašte uz rijeku Dravu. Troškovi kod proizvodnje razmjerno su im znatno manji nego li kod Bugara, vlastelinskih i trgovačkih vrtlara. Spomenuta sela u rukama su većinom madžarskih i njemačkih narodnosti. — Lako je razumljivo, kako su se spomenuta sela uvježbala u proizvodnji povrća a osobito u proizvodnji cvijeća. Vrtlarske tvrtke, Franjo Machaček i Adolf Chwoika zaposlivale su od svog osnutka umjetno-trgovačkog vrtlarstva mnogo

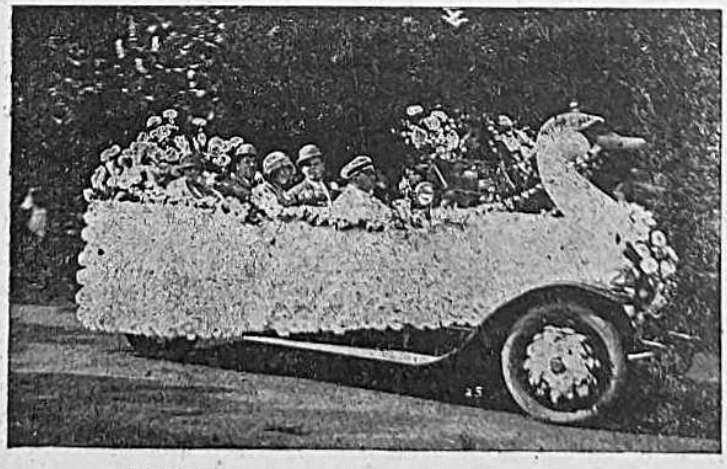

Cvjetni labud na cvjetnom korzu u Beču.

ženskog osoblja, ponajviše djevojaka iz spomenutih sela. Svaka je tuj radila 2—4 godine, dok se nije udala, pa je imala dosta prilike vidjeti i naučiti, kako se koja biljka razmnaža, kako sije i njeguje, pa i kakovu cijenu ima na tržištu, jer mnoge od njih bile su i prodavačice kod spomenutih tvrtki. Mnoge su pomagale i kod vezanja vijenaca i bouqueta. Tako su danas ove bivše vrtlarske radnice postale ozbiljne konkurentice, jer su već kojih 40 godina kod svoje kuće zaposlene vrtlarstvom te opskrbljuju Osijek ne samo povrćem nego i cvijećem, bouquetima i vijencima. Tako primjerice 26. VII. crkveni je god na groblju sv. Ane, pa tada tamo dovezu na stotine vijenaca i bouqueta. Isto tako i na dan Svih Svetih. Zaista nitko ne može imati tako lijepe Dahlije i Krizanteme kao oni, jer su u neposrednoj blizini Drave, pa mogu svakom vrtlaru udaljenom od Drave, uspješno konkurirati proizvodnjom cvijeća kao i osobito finog, tečnog povrća.

Spomenuta sela dakle proizvađaju znatno jeftinije, nego li ista vrtlarstva. Izučeni stručni podmladak, koji se učio kod imenovanih tvrtki ubrzo je osjetio da si bez većeg kapitala ne može tamo osnovati trgovačke i umjetne vrtlarije, dok opet kod naših veleposjeda ne htjede biti robom, pa je zamijenio vrtlarsko sa kojim bolje plaćenim zvanjem. Kod vrtlarstva nije kao kod drugih zvanja moguće samo osam sati raditi, osam sati spavati a osam sati se drugim čime zabavljati, pa treba dočekati druge generacije, koje će iz ljubavi k vrtlarstvu prionuti uz to lijepo ali teško zvanje.

Synonimus.

Posjet pčelinjaka u Đakovcu.

Dne 23. srpnja pozvao me upravitelj šumskog poslovodstva (šuma Ivanovoselo), da pregledam njegove pčele. Pčelari u ležećim košnicama racionalno, sa mnogo ljubavi i interesa. Pčelinja paša je dosta nepovoljna, no on ipak ulaže mnogo truda i troška, samo da se u pčelarskoj struci što više usavrši. Vrijedno je spomenuti, što je toga gospodina ponukalo, da se tolikom ljubavi dao na pčelarstvo. Desilo se to ovako:

Jedne kasne jeseni naiđu radnici na pčele u deblu jedne bukve. Bukvu uruše, te ju tako ostave po odredbi upravitelja do drugog dana. Međutim u noći povadio netko med sa saćem. Drugi dan nađe upravitelj veliko klupko pčela kraj bukve. Sažale mu se pčele. Pokupi ih i smjesti u košnicu, podavši im hrane, i tako ih spasi od propasti. Srećom se nije izgubila matica i tako je pošlo za rukom uzdržati pčele na životu. Ta radost bila je temelj — prvi početak njegovu pčelarenju.

Danas imade 30 džierzonki i oko 10 pletara, koje su smještene u pčelinjaku usred šume. Uz pripomoć jednog pčelara, kojega u tu svrhu uzdržaje, obavlja sav posao oko pčela, koje mu u onoj zabiti prave ugodno društvo.

A. Katar, pčelar

Nešto o uzimljivanju pčela.

Za dobro prezimljenje pčela mora se pčelar već od sada brinuti. Prvi uvjet uspješnoga prezimljenja jest svakako zdrava i snažna matica. Takovima se moglo sve pčelce opskrbiti preko ljeta. Za vrijeme rojenja nađe se u svakom pčelinjaku dovoljno matičnjaka i mladih matica, kojima se izmjene stare istrošene. Pčelac sa snažnom maticom doći će u zimovanje sa velikim brojem mladih pčela, što je opet vrlo važan uvjet za dobro prezimljenje. Razumjeva se, da je za zimovanje potrebna pčelama i dovoljna zaliha meda.

Velika je pogreška mnogih pčelara, što ne znaju ili ne će spriječiti premnogo rojenje. U povoljnim pčelarskim godinama stresaju rojeve koncem srpnja, pače i u kolovozu. Kad bi se takvi kasni rojevi smjestili na izgrađeno saće ili gotove (cijele) ploče umjetnog saća, još nekako, ali u najviše slučajeva mora si pčelac raditi građu iz nova. Jer je pako u tim mjesecima i zadnja izdašnija paša (heljda) pri kraju, to su ju pčele upotrijebile na izgradnju saća, a o zalihi meda za zimovanje ni govora. Kod toga smo štetovali u dvojemu: stara košnica je oslabila gubitkom roja, a roj moramo prehranjivati, ako će da prezimi. Kad bi se u kojem god slučaju izrojio pčelac protiv naše volje, udarit ćemo ga natrag u staru košnicu, uklonivši mu maticu.

Sada će u glavnom prestati i vrcanje meda. Tamo, gdje siju heljdu biti će vrcaljka još u porabi i mjeseca kolovoza. Kad prestaje glavna paša, moraju se medišta skinuti. U nekim mjestima već su to učinili racionalni pčelari. U oduzimanju meda pčelama ne smijemo biti odviše lakomi. Bilo bi to na štetu pčelama, a pčelara bi dovelo do razočaranja, jer bi im morao vraćati oduzeti med.

Čim ponestaje pčelinje paše, pojavljuju se pčele tuđice (robilice), a i drugi neprijatelji pčela, zato se moraju leta na košnicama suziti, a sve medeno saće dobro spremiti, da ga pčele ne nanjuše.

Neka se stoga ne zanemari ništa, što ne bi bilo već sada u prilog pčelicama.

Imade još i drugih priprema za zimovanje, na koje ćemo upozoriti u svoje vrijeme.

A. Katar, pčelar.

Razno.

Otpalo, nedozrelo voće treba pobirati za zemlje, pa ako ga ne možemo upotrebiti za pripremu pekmeza ili za hranu ili bilo za koju korisnu svrhu, treba takovo voće bilo kako uništiti, jer se u njemu kriju bilo kakovi štetočinje ili uzročnici kakovih voćnih bolesti. Kad smo sigurni, da smo ove štetočinje uništili, možemo otpalo voće baciti i na kompostište.

Radni kalendar.

(Kolovoz — August)

Običajni poslovi njege vrtnog bilja u ovom mjesecu ponešto popuštaju, a dolazi berba raznog povrća i voća. No osim toga ima u vrtu dosta posla oko umnažanja raznog vrtnog ukrasnog bilja, sjetve za kasnu jesen i za slijedeću godinu i t. d.

U voćnjaku treba za sušna vremena voćke obilno zalijevati, a za vlažna vremena po koji put i razrijeđenom gnojnicom. Grane voćaka, koje su odviše nametane plodom, treba prikladnim načinom poduprijeti, da se ne slome. Otpalo voće ispod voćaka pobirati, čime spriječujemo umnažanje raznih voćnih štetnika i bolesti. Berba voćnog grmlja već je u glavnom svršena, osim malina i kupina, kod kojih treba stare plodne izboje odmah nakon berbe odrezati. Ribiz i ogrozd možemo umnažati sađenicama. Započinje berba raznog ljetnog voća (jabuka, krušaka). Želimo li, da nam se obrano voće uzdrži svježe do kasnije potrošnje,

treba da ga oberemo nekoliko dana prije nego li potpunoma dozori. Ovako obrano voće nadozrijet će pomalo, ako ga spremimo na zračnom i hladnome mjestu, te će biti tečno i sočno. Zimske jabuke i kruške sada se tek počinju razvijati. Tima će voćkama sada veoma prijati, ako ih gnojnicom koji put zalijemo, pri čemu ipak ne valja prekomjerno gnojiti.

U drugoj polovici mjeseca pa tamo do polovine rujna najpovolnije je doba za nasad i uređenje novih jagodnjaka. Treba se za vremena pobrinuti, da se urede, očiste i ovapne spremišta za voće.

U povrtnjaku treba i ovaj mjesec, kadgod je sušno, zalijevati, jer to vrlo prija razvitku raznog osobito zeljanog povrća, koje treba češće i razrijeđenom gnojnicom zalijevati, pa okapati. Za suha vremena luk crljenac vaditi iz tla, nakon što mu se prilično sasuši nadzemna zelen. Izvađeni luk treba na zračnu mjestu razgrnuti, da se ispari a time dozrije i bolje posuši.

Endiviju (salatu ovezulju) ovezujemo, kad se već posve razraste. U tu svrhu prigrnemo joj li tove, pa ih slamom, likom ili drugim čime lagano svežemo, da unutarnje listove zaklonimo od svjetlosti, uslijed čega oni požute i ostanu nježni te znatno tečniji nego li vanjski, zeleni listovi.

Sijati možemo sada još peršin, mrkvu, povrtnicu i slično, pa špinat za jesensku trošnju. Isto tako i razne salate. Sadimo odnosno presađujemo salate, korabu, kelj zimski i endiviju zimsku. Dosta posla ima oko uništavanja kojekakovih štetočinja naročito gusjenica i lisnih ušenaca.

Na rajčicama treba sve suvišne izboje optrgati, da se plodovi ljepše razviju. Ne treba ih suviše zalijevati, jer prekomjerna vlaga usporuje zrijenje plodova. Na sunčanim, zaklonjenim gredicama možemo još i u početku mjeseca saditi rane vrsti graha čučavca, koji će u povoljnim prilikama do jeseni razviti nježne mahune za varivo. Dođu li međutim prije toga rani mrazovi, još će uvijek biti ovakova sadnja graha od koristi tlu, jer će ukopana u tlo zelen od graha vrijediti kao dobra zelena gnojidba. Mirodijsko bilje, koje dugo godina ustraje na istom tlu i mjestu, treba sada prirezati, busove razdijeliti i rasaditi.

Okapanjem i plijevljenjem uništavati korov po svemu vrtu, a napose oko biljaka, koje smo ostavili za sjeme.

U cvjetnjaku treba cvjetne gredice okapanjem i plijevljenjem uzdržavati u čistoći i redu, a za sušna vremena zalijevati. Ocvale cvijetove odrezati. Biljke trajnice umnažati sjetvom sjemena; mlade sjemenjačice pikirati, presaditi. Busove pojedinih suviše bujnih biljaka trajnica možemo umnažati i dijeljenjem. Presaditi lukovice ocvalih liljana i sličnih biljaka.

Obilno cvatu sada begonije, pelargonije, vanilije, fuksije, žalfije, klinčići, lobelije, georgine i slič. pa ih treba sada obilno i zalijevati. Zvjezdani (Aster) počinju sada obilnom cvatnjom. Ovo cvijeće lako se i u najživljoj cvatnji presađuje, pa će nam izvrsno poslužiti kasnije za ukras cvjetnih gredica.

Biljke lončanice treba opetovano zalijevati gnojivim otopinama, da se što bolje razviju.

Travnjak treba također češće zalijevati i gnojiti, te njegovati kako je spomenuto u prošlom mjesecu.

U peradnjaku treba skrbiti, za što veću čistoću i red. Mladu živad držati odijeljeno mušku od ženske. Ono, što ne kanimo upotrebiti za rasplod, obilnije hraniti, odnosno toviti. Na otvorenom prostoru, gdje živad danju boravi, neka bude po koje sjenato mjesto da se živad može sklonuti pred žegom i nevremenom. Treba se brinuti, da živad imade vazda dovoljno svježe vode. U doba mitarenja (mijenjanja perja) treba i bolje hraniti; vazda će koristiti razni mesni otpaci iz kuhinje osobito onoj živadi, koja se drži u zatvorenim peradnjacima, te ne ima prilike, da si sama nađe kojekakve mesne hrane (crvi, ličinaka i slič.) Živad treba što više puštati na otvoreno.

Ostale manje domaće životinje. Koze vodati na pašu, gdje treba paziti, da ne prave kvara. Na paši treba udesiti zgodno zasjenjena mjesta, a nije li to moguće, radije ne puštati životinje za najjače žega na pašu. Svinje i pse češće kupati. Skrbiti za svježu pitku vodu, no odviše studenu vodu ne valja davati bređ m i odviše ugrijanim i uznojenim životinjama. — Kuniće treba hraniti zelenjem, repom, a davati im i zobi i dobrog sijena, od čega dobivaju ljepšu dlaku. Udesiti poslijednje parenje kunića; mladunčad od kasnijeg parenja ne bi do zime dovoljno ojačala. — Sve staje manjih domaćih životinja držati u najvećoj čistoći.

U pčelinjaku treba skrbiti zato, da nam pojedini pčelci do zime što bolje ojačaju, jer takovi najbolje prezimljuju. Slabe pčelce možemo ojačati spajanjem. Treba se kadšto uvjeriti, da li pčelac ima valjanu maticu. Treba se držati uputa iskusnih pčelara, jer se vlastito iskustvo upravo kod pčelarstva često preskupo plaća.

Pitanja i odgovori.

G. A. Alagić, Vitina. — Ne možemo nikako pogoditi, što će biti sa onim jedinim plodićem na Vašem mladom limunu, na kojem ne ima ni jednog lišća. Izgleda više nego sigurno, da će i taj jedini plodić otpasti, ako limun za vremena ne izbije i lišće, jer bez lišća ne će moći biljka da tome plodiću pribavlja hranu.

Možda će potjerati listove, ako ga sa cvjetnim loncem ukopate u gnoj, koji se rastvara, tako, da do korijenja dolazi toplina odozdo. Pri tome zalijevajte zemlju u cvjetnom loncu primjereno, ni premalo niti suviše. Osim toga prirežite grančicu za nekoliko centimetara.

Možda ste uzeli pretešku zemlju?

G. Ante Kalanj, Sušak. — U svakom broju donosimo radni kalendar za dotični mjesec. U tom radnom kalendaru upozorujemo samo na važnije radnje, a nikako ne mislimo davati točne propise, kada se imade ovo ili ono posijati ili posaditi. Naš list proširen je po cijeloj prostranoj našoj kraljevini, pa bismo trebali vrlo mnogo prostora za sam radni kalendar, kad bismo htjeli, da točno za svaki kraj propišemo, što se u te i te dane ili tjedne ima posijati. Ne samo da je to posve nemoguće, nego time ne bismo niti dostizali zadatak našeg lista. Vrtlarstvo je i te kako važna grana našeg narodnog gospodarstva, pa treba da se kod nas podigne do stepena naprednog vrtlarstva. Svaki naš čitatelj znade, rad šta čita „Uzorni Vrtlar", a mi slijedimo pomalo ali sigurno svoj cilj, pa ne smijemo, da se snizimo na razinu mnogih kalendara, što donose neke gospodarske recepte, kojih se ipak nitko ne drži.

Dakako, da ćemo sa veseljem donositi i članke, koji se specijalno osvrću na naše primorske krajeve, pa želimo i odanle što više vrijednih saradnika.

C. A. G., Sisak. — U tropskim i subtropskim predjelima raste drvo ili grm imenom M e l i a A z a d e r a c h, koje rada koštunjavim, otrovnim plodom. Iz koštice ovih plodova p r a v e s e k r u g l j i c e z a č i s l a. G. prof. Dr Stj. Gjurašin upozorio nas je, da ovakovo drvo imadu Franjevci u Karlobagu. Prema tome može ono i kod nas uspijevati.

Tražite specijalne oferte za prima
PLEMENITA VOĆNA STABLA
od najvećeg mađarskog cjepilijnjaka
Ladislaus Unghváry A. G. * Czegléd

Književne vijesti.

Upravo je izašla nastojanjem i troškom „Hrv. Radiše" knjiga **„Savjetnik kod izbora zvanja"**. Roditelji, skrbnici, učitelji, pa i liječnici i svećenici nijesu imali do sada nikakova rukovodstva, nikakve upute u tom pitanju, pa su bili potpunoma nemoćni i prepuštali stvar u velikoj većini slijepom slučaju. Prečesto se događalo i to, da je neupućeni roditelj svom silom, ne žaleći izdataka, turao svoje dijete u ono zvanje, za koje ono nije sposobno. Posljedica toga bijaše, da se takovi ljudi ne osjećaju u svome zvanju na pravom mjestu, pa su ne samo nezadovoljni svojim životom, već i slabi radnici i stvaraoci u svome poslu. Izbor zvanja, mora se temeljiti na točnom poznavanju duševnih i tjelesnih osebina, kao i sklonosti, mora voditi računa o stanju svakoga zvanja te mogućnostima i uvjetima uspjeha u njemu kao i o narodno-gospodarskoj potrebi bilo kojega zvanja za ekonomski napredak cjeline. U sva se ta pitanja treba uputiti prije odluke kod izbora zvanja.

Svestranu uputu o tom važnom pitanju daje knjiga **„Savjetnik kod izbora zvanja"**. Knjizi je tako niska cijena (15 dinara za 300 stranica), da je ona zapravo narodni **dar „Hrv. Radiše"** svome narodu. Knjiga se naručuje izravno **kod središnjice „Hrv. Radiše"** u Zagrebu, Šenojina ul. 16. II. k.

Staleške vijesti.

Zadruga umj. vrtlarskih obrtnika za Hrvatsku i Slavoniju namjerava prirediti u mjesecu oktobru u Zagrebu izložbu krizantema, rezanog cvijeća, vezenja cvijeća i cvijeća u loncima. Umoljavaju se članovi zadruge u koliko bi htjeli sudjelovati, da se u svrhu daljnih informacija obrate na zadružnog tajnika. I. Svobodu, Zagreb, Frankopanska ul. 2. B.

Jubilej našeg saradnika. Gosp. **Emanuel Synek,** nadvrtlar u Kneževu na drž. dobru Belje u Baranji, slavi ove godine 40-godišnji jubilej, što se posvetio vrtlarskom zvanju. Rodom Čeh, potječe iz stare vrtlarske obitelji, jer mu je i otac i djed bio vrtlar. Svršio je poznati vrtlarski zavod u Troji, a poslije toga je vrlo mnogo putovao. Kao nadvrtlar u sadašnjem svome namještenju odlikovan je u proljeću o. g. zlatnom kolajnom za usluge kraljevskom domu.

Poštovanom našem saradniku, uglednom članu lijepog vrtlarskog zvanja, srdačno čestitamo i želimo mu, da još dugi niz godina najuspješnije djeluje na korist vrtlarstva i vrtlarskog staleža.

Glavni i odgovorni urednik: STJEPAN PIRNAT.
Vlasnik i izdavač: VLADIMIR HORVAT I DR.
Tisak M. ŠEK, Zagreb, Strossmayerova ulica broj 6.

Višekratnim oglašivanjem polučuje se siguran uspjeh!

Tražim vrtlara za 750 m² veliki vrt, 300 m² veliki perivoj, 30 voćaka i oko 200 lonaca sobnog bilja i cvijeća. Ponude sa oznakom nastupa i beriva slati na upravu „Uzornog Vrtlara" pod brojem 567

Dodite u Suboticu! Dodite u Suboticu!

I. Opšti

Veliki Vašar

i

Izložba

u Subotici

562

otvara se **22. augusta o. g.**
a zaključuje **31. augusta o. g.**

*

Veliki privredni vašar!

Stalne legitimacjje daju posetiocima pravo na povlasticu od 50% popusta na željeznicama Kraljev. S. H. S., Čehoslovačke, Rumunije, Italije i Madarske, isto tako i na parobrodima Kraljevine S. H. S.

*

Legitimacije za izložbu i vašar mogu se nabaviti u državi: kod svake trgovačke i zanatlijske komore, kod svakog većeg novčanog zavoda, u inozemstvu pak: kod svakog konzulata i trgovačkog zastupstva Kraljevine S. H. S. i banaka.

Svaki posetilac izložbe besplatno je osiguran protiv telesne ozlede.

Dođite u Suboticu!

Traži se vrtlar inteligentan i naobražen za vođenje jedne veće trgovačke vrtlarije u Srbiji (u Požarevcu), koji ima zajedno voditi manje gospodarstvo. U naravi dobije stan, svijetlo i ogrijev. — Od bruto dohodaka procenat i mjesečna plaća prema sposobnosti i pogodbi. Opširne ponude sa uvjetima slati na adresu: Franjo Belšan, ekonom, Ljubastinska ulica broj 12, Požarevac, Srbija. 762

Vrtlar oženjen, ima 2 djece, star 25 godina, vješt svim granama vrtlarstva, traži odgovarajuće mjesto. Vrtlarstvo izučio u Mariboru, Ivan Eler, vrtlar, Obilić Raskovo — Veliko Kosovo — Srbija. 765

Kuniće čistokrvne pasmine, belgijske orijaše — imadem za prodati. Jamčim za čistokrvnost. Franjo Komarek, brijač, Bjelovar, Frankopanska ulica. 768

Prodajem

pauna i paunicu

stare 3½ godine, vrlo lijepe, za rasplod zajamčeno sposobne i zdrave; mlade pauniće na jesen također. Nadalje 3—4 mjeseca stare **Peking** patkice; **orijaške** mlade **Emdenske** (bijele) guske (4 do 5 mjes.). 1 pjetla i 2 kokoši Hamburž. srebrne (2-god.), 1 pjetla i 2 kokoši Talijanke bijele (2-god.), 1 pjetla i 3 kokoši Plymouth-Rocks (2-god.), 1 pjetla i 2 kokoši Japanke svilene bijele (2-god.), 1 pjetla i 3 kokoši „Dorking" (srebrn. vrata) (1-god.), 7 kokoši „Minorka" crne (2-god.), 3—4 mjes. stare Orpington žute i Plymouth-Rocks pjetliće, za rasplod. Sva perad zajamčeno čistokrvna. Za odgovor priložiti marku.

Peradarnica
J. GAZDIĆ
Vel. Grdjevac
766

Alfa Separator d. d.
(A. Penić)
Generalno zastupstvo za kraljevinu S. H. S.:
Zagreb, Gundulićeva ulica broj 63
Telefon br. 24-13. Brzojavi: Aleksa Zagreb

*

Najveće skladište Alfa laval separatora, hladionika, Alfa kanta, strojeva za maslac, te svih vrsti mljekarskih potrepština, kao i Alfa brzoparnih kotlova. Samoprodaja glasovite marke:
DR. MORITZ BLUMENTHAL
Sirila, boja za maslac i sir na veliko i na malo

*

Tražite prospekte!

547

IVO LUCHA

Josipovac 15 ZAGREB Josipovac 15

preporuča uz povoljne cijene svoj bogati izbor sa preko 200 vrsta

KAKTUSA

tustika (Succulenta) u svim veličinama i cijenama, kao i prekrasne vrste raznih

PALMA

za vrtove i sobe. Nadalje razno bilje sa riviere, kao: Naranče, Limune, Mandarine, sve u cvatu ili sa plodom. - Otprema samo uz gotovo ili pouzećem. - Vrtlarima znatan popust! Cijene umjerene!

HOLANDIJSKE

LUKOVICE

ZUMBULE
TULIPANE
ŠAFRANE
NARCISE
IRISE

nude u izvanrednim vrstama:

C. E. ELDERING & SÖHNE
HEEMSTEDE (Holland)
Utemeljeno godine 1813.

Cjenici šalju se na zahtjev besplatno!

Sve vrsti parkova

vrtlarstva, parkovnih sceneria, plantaža i t. d.

projektira i izvada: 764

KAREL BELŠAN

tehničar - Vrapče dolj. 10

(kraj Zagreba). Informacije besplatno!

Primula obconica grandiflora jake sadjenice za lonce, I.-ma vrste 100 komada 50—100 Dinara. **Remontani karanfili (klinčaci)** neovisni o hladnoći, 3 puta pikirani, 100 komada 40 Dinara. **Cinerarije** I.-ma jakih sadjenica, vanredne vrste za lonce, 100 komada 50—100 Dinara. **Gorostasni Chabaud-karanfili,** 100 komada 50-75 Dinara. Sadjenice ortjaških jagoda ranih i kasnih vrsta (do 35 grama teški plodovi!) 100 komada 50 Dinara, razašilje pouzećem

JOSEF KREJČI, umjet. trg. vrtlarija
Slovenske Konjice. 758

JUGOSLAVENSKO

HOENTSCH D.D.

BROD n/S.

Zastupstva: Beograd, Novi Sad, Osijek, Vinkovci, Maribor, Sarajevo, Split.

Podružnice

Zagreb - Boškovićeva ulica 12
Beograd - Balkanska ulica 18

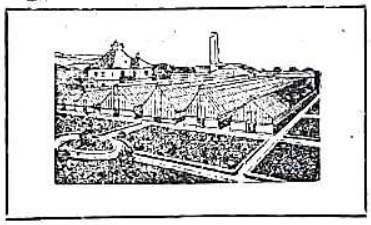

Specijalni proizvodi:

Staklenici
Cvetnjaci
Ložnja
Kotlovi

vlastitog sistema.

Vrtlarske kante za polijevanje
Klijališna korita i prozori
Pokrovi za osjenjivanje
Sredstva za zaštitu bilja

523

Korenjake gloga

do 50 cm. visine, trebam oko 1.600 komada. Ponude na KREPELA, ZAGREB, Cvjetna cesta br. 1. 565

Vješt vrtlar

samostalan, dobro situiran u svim granama vrtlarstva sa dobrim kvalifikacijama i mnogogodišnjom praksom, oženjen i familiaran traži stalno namještenje u Hrvatskoj i Slavoniji. Plaća prama pogodbi. Adresa u upravi „U. V." 767

Radi pomanjkanja prostora

prodaje se

za racionalno vođenje peradarstva:

763

2 pijetla i 8 kokoši čistokrvnih „Plymouth-Rocks" legla 1924. gojene na izdašno nesenje jaja pomoću kontrolnih gnijezda. Nadalje k tome pripadajući inventar i to: **Aparat za leženje pilića** sistem „Nickerl" sa uloškom 200 jaja. **Vještačka kvočka. 2 kontrolna gnijezda** (sa 2 i 4 odjela). **„Heureka" mlinac** 110 mm za drobljenje kosti. **Obični mlinac** za drobljenje kukuruza i ostale sitnije potrepštine. Cijena svemu

Dinara 8.500·—

Upitati:

Z. GOGOLJA * ZAGREB
VLAŠKA UL. 94 VLAŠKA UL. 94

Kakva sjetva, takva žetva!

! Sve što trebate za vaš vrt !

! Sve što trebate za vaš park !

Prijatelju! Najveće naše domaće vrtlarsko poduzeće, sa ogromnim plodnim kompleksima jest glasovita tt.

»Vrt« Džamonja i dr.

društvo s o. j. * Maribor * (Slovenija)

Interurbani telefon 150. Brzojavni naslov: „DŽAMONJA MARIBOR"

Ne razbijaj mnogo glave! Što god trebaš iz vrtlarstva, bilo za trgovinu, salone, parkove ili kućne vrtove i grede, dobit ćeš najpovoljnije kod domaćeg vrtl. poduzeća „Vrt" Džamonja i dr.! Evo što n. pr. imade?

Najveći izbor raznovrsnog

cvijeća

i ukrasnog bilja za sobe, salone, restauracije, kavane, parkove i manje vrtove!

Izrađuje planove za klasične, romantistične i mixt parkove, ukrasne manje i veće vrtove i voćnjake, te preuzima potpunu izradu istih.

20 velikih staklenika
sa centralnim grijanjem!

Prodaja raznovrsnog **oruđa**
za vrtlarstvo, voćarstvo i vinogradarstvo.
Umjetni gnoj i razna sredstva protiv bolesti bilja.

Sjemenje

povrća, cvijeća i gospodarskog bilja sa vlastitih sjemenogojskih plantaža i od najboljih svjetskih proizvađača sjemenja.

Raznovrsne plemenite

voćke:

jabuke, kruške, trešnje, kajsije, višnje, šljive, breskve, orahe, mušmule, dunje kutine) u raznim oblicima: visoko i polustablasto, grmičasto, piramide, U-oblici, palmete, vodoravni i uspravni kordoni i t. d.

Plemenite vinove loze
na amerikanskim podlogama, ribizla, ogrozda, malina i jagoda u najboljim vrstama!

Presade

povrća, cvijeća i šparge
najboljih vrsta!

Ukrasno
drveće za drvorede,
konifere, ukrasno gimlje i trajno cvijeće. Oko 200 vrsti raznih Dahlia (Georgina), zatim Canna, gladiola, irisa, lovora, aukuba, evonymus, tuba-ruža, zumbula, tulipana i t. d., i t. d.

Odio za vrtl. arhitekturu!
Projektiranje parkova, vrtova, javnih nasada i t. d.

Zahtjevajte najnoviji
ilustrovani cjenik!
Vrtlari i preprodavaoci dobivaju popust!

Dobit ćete u našem poduzeću!

Tisak M. Šuk, Zagreb